

علم أصول الفقه

٢٩-٦-٨٩ الهيكلية العامة للدراسات

٢

الأصولية

دراسات الاستاذ:

مهدي الهادي الطهراني

بَابُ النَّهْيِ عَنِ الْقَوْلِ بِغَيْرِ عِلْمٍ

• عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَيْسَى بْنِ عُبَيْدٍ عَنْ يُونُسَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْحَجَّاجِ قَالَ قَالَ لِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَ إِيَّاكَ وَ خَصَلْتَيْنِ فِيهِمَا هَلَكٌ مَنْ هَلَكَ إِيَّاكَ أَنْ تَفْتِيَ النَّاسَ بِرَأْيِكَ أَوْ تَدِينُ بِمَا لَا تَعْلَمُ

• پیشگفتار

• اصول فقه از ابتدای پیدایش تا کنون، دستخوش تحولات و تغییرات متعددی گشته، برخی اساسی و بنیادین و برخی سطحی و سست بنیاد، اما همواره به عنوان دانشی در دست فقیه و ابزاری برای فقاقت، تسهیل کننده امر اجتهاد و هموار کننده مسیر استنباط بوده است.

• علما و دانشمندان این علم کوشیده‌اند با بررسی دقیق آثار و تألیفات گذشتگان به اراییه‌ی طرحی جدید و نو برای حل معضلات و پیچیدگی‌های استنباط احکام دست یا بند و اگر چه همگی کم و بیش به موفقیت‌هایی دست یا زیده‌اند، اما عده‌ای از نقش تعیین‌کننده‌ای برخوردارند.

• امروز این میراث با چالش های فراوانی رو به رو است که جز به مدد نگاهی جدید با رویکردی نو به این ابزار در تمام ساحت های استنباط نمی توان از آنها گذر کرد.

• در دوره قبل، با بررسی آرا و اندیشه‌های این فرزندگان طرحی جدید برای استفاده از این ابزار در تمام ساحت‌های استنباط ارایه شد که در این دوره به تکمیل و تلخیص آن خواهیم پرداخت. امید است در این مسیر، دست توانای حقیقت جویان یا رو مدد کار ما باشد.

- در مطالعه-ی هر علمی با دو دسته معلومات رو-به-رو هستیم:
- الف. مسایل خود آن علم که مجموعه-ی آنها، آن دانش را تشکیل می-دهند.
- ب. معلوماتی که از نگاه بیرونی به آن علم به دست می-آیند. این معلومات فلسفه-ی آن علم را تشکیل می-دهند.
- اصول فقه نیز از این قاعده مستثنا نیست.

فلسفه علم
اصول الفقه

اصول الفقه

علم اصول الفقه

- فلسفه‌ی علم اصول،
- مجموعه بحث‌هایی است که می‌توان قبل از ورود به علم اصول، نسبت به علم اصول انجام داد.
- این بحث‌ها در پی یک مطالعه‌ی بیرونی نسبت به اصول فقه صورت می‌پذیرد.

علم اصول فقه

• مجموعه‌ی این بحث‌ها به چهار بخش تقسیم می‌شود:

• ا. تاریخ علم اصول.

• ب. مبانی علم اصول، چه مبانی تصویری و چه مبانی تصدیقی.

• ج. روش‌شناسی علم اصول.

• د. رابطه‌ی علم اصول با سایر علوم یا به تعبیر دیگر تعامل بین علم

اصول و سایر علوم.

(نمودار شماره ۱)

علم اصول فقه

علم اصول فقه از حجت بحث می کند.

- حجت را در دو بخش بررسی می کنیم:
- ا. حجت بر احکام شرعی و مکاتب اسلامی.
- ب. حجت بر نظام های اسلامی.

القسم الاول: الحجه
على الحكم او المذهب

الحجه

القسم الثاني:
الحجه على النظام